

Aarhus byråds journalsager (J. Nr. 52-1934)

Originalt emne

Foreninger

Foreninger/Universitetssamvirket

Skole- og Undervisningsvæsen

Skole- og Undervisningsvæsen/Skole- og Undervisningsvæsen i Almindelighed

Universitet

Universitet/Studentergaard, Kollegier, Professorboliger

Universitet/Undervisning og Drift

Indholdsfortegnelse

- 1) [Byrådsmødet den 26. april 1934](#)
- 2) [Byrådsmødet den 17. maj 1934](#)
- 3) [Byrådsmødet den 27. september 1934](#)
- 4) [Byrådsmødet den 4. oktober 1934](#)
- 5) [Byrådsmødet den 10. januar 1935](#)

Uddrag fra byrådsmødet den 26. april 1934 - side 1

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 52-1934)

Skrivelse fra Universitetsbestyrelsen angaaende Ministeriets Anerkendelse af Eksamensret for Aarhus Universitet med Hensyn til Undervisningen i Sprog og Historie med Skoleembedseksamen som Maal samt om Opslag af 7 Professorater og 2



Docenturer.

Fra Undervisningsministeriet forelaa følgende Skrivelse:

"Den 21. Februar 1934 tilskrev nærværende Ministerium Folketingets og Landstingets Finansudvalg saaledes:

"I Henhold til § 4, 1. Stk. i Lov af 28. April 1931 om Anerkendelse af og Tilskud til Universitetsundervisningen i Aarhus er der ved den nævnte Institution som indledende Universitetsundervisning iværksat Undervisning og Prøve i filosofisk Propædeutik samt Undervisning og Prøve i Fag og Discipliner til den lægevidenskabelige Embedseksamens Forberedelseksamen. Disse Former for Universitetsundervisning er i Henhold til samme Lovs Bestemmelser blevet anerkendt af Staten, ligesom der i Henhold til Lovens § 3 gives Statstilskud til disse Undervisningsomraader, jfr. R. T. 1931 - 32, Tillæg B. Sp. 1437-1442 og R. T. 1932 - 33, Tillæg A. Sp. 1527-28.

Fra Bestyrelsen for Universitetsundervisningen i Aarhus har Ministeriet nu modtaget et Andragende om Anerkendelse af den ved Institutionen drevne Undervisning i Sprog og Historie med Skoleembedseksamen som Maal.

Efter at Ministeriet i Henhold til kgl. Anordning af 8. August 1928 havde anerkendt den filosofiske Prøve for studerende ved Universitetsundervisningen i Aarhus, blev der i Forbindelse med Undervisningen til denne Prøve etableret en Undervisning i Sprog og Historie, saaledes at Undervisningen, der ordnedes efter Aftale med Københavns Universitet, kunde udnyttes som Grundlag for det videre Studium ved Københavns Universitet.

Efter at de fornødne Lærerkraefter - ligeledes efter Aftale med Københavns Universitet - er blevet knyttet til denne Undervisning, afholdes der nu Forelæsninger over og Øvelser i Fagene: Nordisk Sprog og nordisk Litteratur, Tysk, Engelsk, Fransk, Klassisk Filologi og Historie med Skoleembedseksamen for Øje. Undervisningen er varetaget af 7 Docenter og nogle Undervisningsassistenter, og den hermed forbundne Lønningsudgift samt de øvrige Udgifter ved Driften er hidtil afholdt af Aarhus Kommune, ligesom denne Kommune har skænket den Grund, hvorpaa der nu er opført en Universitetsbygning, hvis Indretning forinden Opførelsen er godkendt af Ministeriet, og som foruden andre Undervisningslokaler indeholder de nødvendige Lokaler til den her nævnte Universitetsundervisning. I Henhold til § 1 i Lov om Anerkendelse af og Tilskud til Universitetsundervisningen i Aarhus vil der være

al indhente en Udtalelse fra Københavns Universitet, forinden Ministeriet meddeler Anerkendelse af Universitetsundervisningen ved nævnte Institution, og Konsistorium har i Tilslutning til den af det filosofiske Fakultet i Sagen afgivne Erklæring anbefalet, at den ved Universitetsundervisningen i Jylland etablerede Undervisning i Sprog og Historie med Skoleembedseksamen for Øje anerkendes under Forudsætning af, at tilstrækkelig og fyldestgørende Undervisning paa alle paagældende Omraader er tilvejebragt før den første Eksamenstermin, hvilket maa ske ved, at alle de ovennævnte Lærerposter oprettes som faste Stillinger, hvorhos der oprettes endnu to faste Lærerposter henholdsvis i Historie og sammenlignende Sprogvidenskab, og at der tindes et Professorat i hvert af de Fag, hvori der eksamineres til Skoleembedseksamen.

Antallet af fagstuderende i Sprog og Historie har været stadig stigende siden 1928. I 1928 meldte der sig til denne Undervisning 34, og der er nu 74. Antallet af de studerende der melder sig til dette Studium, svarer tilnærmelsesvis til 20 % af de studerende, der indskrives til disse Fag ved Københavns Universitet.

Under Forudsætning af, at den ansøgte Anerkendelse opnaas, vil der til Eksamensterminen 1934-35 være Studenter i Aarhus, der er beredt til at tage Skoleembedseksamen i Sprog og Historie, og Bestyrelsen for Universitetsundervisningen i Aarhus lægger derfor megen Vægt paa, at der nu gives den fornødne Anerkendelse af Undervisningen, idet den tilsigtede Aflastning af Københavns Universitet, hvor Pladsmangelen er følelig, ellers ikke kan antages at blive effektiv, ligesom det hverken for Lærerne eller for Eleverne i Længden kan være tilfredsstillende, at Undervisningen ikke kan afsluttes med Embedseksamen.

I Henhold til § 3 i den fornævnte Lov om Universitetsundervisningen i Aarhus kan der ved Bevilling ydes Driftstilskud til en af Ministeriet anerkendt Universitetsundervisning, men Bestyrelsen har med Tilslutning af Aarhus Kommune erklæret, at man vil afholde sig fra at søge Statstilskud til denne Undervisning, der foruden Grunden til Universitetsbygningen har kostet Aarhus Kommune ialt ca. 360000 Kr., før fra 1. April 1935 at regne. Meddelelse af Anerkendelse vil saaledes ikke medføre nogen Merudgift for indeværende eller næste Finansaars Finanslov.

Paa Grundlag af de af det filosofiske Fakultet ved Københavns Universitet stillede Krav har Universitetsbestyrelsen i Aarhus beregnet de aarlige Udgifter ved en Undervisning i Sprog og Historie med Skoleembedseksamen for Øje til ca. 109000 Kr., nærmere specificeret saaledes:

1. 7 Professorer à 9054 Kr..... 63378 Kr.
 2. 2 Docenter 14000"
 3. Pensionsbidrag..... 7070"
 4. Undervisningsassistenter, Maanedselektorer og Gæsteforelæsninger 8400"
 5. Til Bogindkøb og Udgivelse af
Acta Jutlandica..... 7000"
 6. Opvarmning, Belysning, Vedligeholdelse og Rengøring... 3000"
 7. Eksamensudgifter..... 2000"
 8. Udgifter til Undervisningsrekvisitter, Administration og uforudsete Udgifter..... 4000"
- 108848 Kr.

Nærværende Ministerium maa ligesom Universitetsbestyrelsen i Aarhus lægge overordentlig Vægt paa, at Undervisningen i Sprog og Historie ved Universitetsundervisningen i Aarhus nu anerkendes, saaledes at det vil være muligt for det ikke ubetydelige Antal af studerende, der har valgt at studere i Aarhus, at fuldende deres Studier i denne By. Ministeriet maa befrygte, at disse studerende, hvis Anerkendelse ikke gives nu, ellers vil søge til Københavns Universitet og dermed forøge den Pladsmangel, der for Tiden er ved Undervisningen i Sprog og Historie til Skoleembedseksamen ved dette Universitet.

I Henhold til ovenstaaende og idet henvises til den af Folketingets Udvalg den 3. Marts 1931 afgivne Betænkning og den af Landstingets Udvalg under 27. Marts 1931 afgivne Betænkning - R. T. 1930 - 31 Tillæg B Sp. 771 - 782 og Sp. 2861 - 2868 - hvorefter det forudsættes, at Ministeren - før han giver Anerkendelse af en Udvidelse af Undervisningen ved Universitetsundervisningen i Aarhus - forhandler med Tingenes Finansudvalg, skal man anmode det ærede Finansudvalg om Tilslutning til, at der meddeles Anerkendelse af en Undervisning i Sprog og Historie med Skoleembedseksamen for Øje ved Universitetsundervisningen i Aarhus, saaledes at der fra Finansaaret 1935-36 at regnes ydes Statstilskud til denne Undervisning.

Det af Universitetsundervisningen opstillede Budget har Ministeriet gjort til Genstand for en nærmere Behandling og Undersøgelse med særlig Henblik paa, om ikke Udgifterne kunde

reduceres. I denne Henseende skal man først bemærke, at nærværende Ministerium maa lægge overordentlig Vægt paa, at Antallet af Universitetslærere ikke reduceres - Københavns Universitets Godkendelse af Undervisningsplanen er saaledes givet under Forudsætning af, at der ansættes det i det opstillede Budget nævnte Antal Universitetslærere, og at i hvert Fald 7 af disse bliver Professorer, og nærværende Ministerium maa med Københavns Universitet være enig i, at det nye Universitet ikke med Hensyn til Lærere paa Forhaand maa stilles ringere end Københavns Universitet. Udgiften til 7 Professorer og 2 Docenter mener man derfor ikke vil kunne reduceres med mere end ca. 2000 Kr., idet Lønningen af 2 Docenter efter de gældende Lønningsregler vil kunne ansættes til 11964 Kr. Udgiften til Undervisningsassistenter m. fl. mener man kan nedsættes fra 8400 Kr. til 3600 Kr. og Eksamensudgifter fra 2000 Kr. til 1400 Kr., medens Beløbene til Pensionsbidrag og Bogindkøb, ialt 14070 Kr., helt vil kunne udgaa som ikke vedrørende Udgifter, som Staten bør paatage sig. Beløbene til Opvarmning, Belysning m. v. 3000 Kr. og til Undervisningsrekvisitter, Administration m. m. 4000 Kr. mener man at kunne nedsætte med henholdsvis 1000 Kr. og 2000 Kr.

Det af Universitetsundervisningen opstillede Budget til samlet Beløb 108848 Kr. skulde herefter efter Ministeriets Formening kunne reduceres saaledes:

1. Lønning til 7 Professorer..... 63378 Kr.

2. do. - 2 Docenter 11964 "

3. Undervisningsassistenter m. fl. . 3600"

4. Opvarmning, Belysning m. v.. . 2000"

At overføre. . . 80942 Kr.

Overført. . . 80942 Kr.

5. Eksamensudgifter..... 1400 "

6. Undervisningsrekvisitter, Administration 2000"

ialt. . . 84342 Kr. men hertil mener Ministeriet, at det vil være nødvendigt at lægge et Beløb af 1800 Kr. til et Honorar til Ministeriets Kommitterede ved Aarhus Universitet, fhv.

Professor Faber, hvis Arbejde i denne Sags Tjeneste er af et saadant Omfang at Staten ikke vedblivende uden Vederlag kan lægge Beslag paa Professorens Arbejdskraft og Indsigt. Hans Virksomhed i Universitetsbestyrelsens Møder, hans Kontrol med Anvendelsen

af Statens Tilskud og hans Konsulentvirksomhed for Ministeriet er af den allerstørste Betydning.

Efter det saaledes foreliggende mener Ministeriet at kunne anbefale, at det ærede Udvalg giver sin Tilslutning til, at der fra 1. April 1935 ydes et aarligt Statstilskud paa ialt 86142 Kr., for at Universitetsundervisningen i Aarhus kan drive Undervisning i Sprog og Historie med Skoleembedseksamen som Maal, og man skal herefter udbede sig det ærede Udvalgs Tilslutning til, at Ministeriet meddeler Anerkendelse af den ved Universitetsundervisningen i Aarhus drevne Undervisning i Sprog og Historie med Skoleembedseksamen som Maal, samt at Ministeriet bemyndiges til at meddele Universitetsundervisningen i Aarhus Tilslutning til paa Grundlag af det foran opstillede Budget paa 86142 Kr. at træffe de fornødne Dispositioner fra 1. April 1935 at regne.

Det tilføjes, at Finansministeriet har givet sin Tilslutning til det foranstaaende Forslag."

Ved Skrivelser af 16. og 21. f. M. har de nævnte Udvalg tilskrevet Ministeriet, at de kan give deres Tilslutning til, at Undervisningsministeriet meddeler Anerkendelse af den ved Universitetsundervisningen i Aarhus drevne Undervisning i Sprog og Historie med Skoleembedseksamen som Maal, samt at Ministeriet bemyndiges til at meddele Universitetsundervisningen i Aarhus Tilslutning til paa Grundlag af det i Skrivelsen af Ministeriet opstillede Budget at træffe de fornødne Dispositioner fra 1. April 1935 at regne.

Med Henvisning hertil og i Tilslutning til de af Repræsentanter for Universitetsundervisningen med Ministeriet og Repræsentanter for Københavns Universitet førte mundtlige Forhandlinger meddeler Ministeriet herved Anerkendelse af den ved Universitetsundervisningen i Aarhus drevne Undervisning i Sprog og Historie med Skoleembedseksamen som Maal under Forudsætning af, at Universitetsbestyrelsen stiller dertil egnede og med fornødent Udstyr forsynede Lokaler til Raadighed, at der oprettes Professorater i følgende Eksamensfag:dansk Sprog, dansk Litteraturhistorie, Tysk, Engelsk, Fransk, klassisk Filologi og Historie, samt at der yderligere oprettes to Docenturer i sammenlignende Sprogvidenskab og i Historie, at alle de nævnte Lærerposter med Hensyn til Lønningsforhold ligestilles med de tilsvarende Embeder ved Københavns Universitet, at alle de nævnte Lærerposter opslaas ledige, og at Besættelsen sker efter de for Ansættelse af Professorer ved Københavns Universitet gældende Regler under den i disse Regler fastsatte Medvirkning af det filosofiske Fakultet i København, at Aarhus Kommune paatager sig Udgiften til Pensionering,

a t Aarhus Kommune for Tiden indtil 31. Marts 1935 paatager sig hele Udgiften ved Ordningens Etablering, herunder ogsaa alle Lønningerne, a t Undervisningens nærmere Genstand, Omfang og Maal svarer til Kravene ved Københavns Universitet, og at de for dette Universitet gældende Studieregler iøvrigt bringes til Anvendelse ved Undervisningen i Aarhus, og a t Eksaminer afholdes efter samme Regler og med samme Fordringer som ved Københavns Universitet og under Medvirkning af samme Censorkollegium.

Man udbeder sig derhos til sin Tid Udkast til den Anordning om Skoleembedseksamen i de nævnte Fag, som skal være gældende ved Aarhus Universitet."

"Efter Modtagelsen af Bestyrelsens Skrivelse af 23. d. M. vedrørende Anerkendelse af Undervisningen i Sprog og Historie ved Aarhus Universitet skal man med Hensyn til det af Ministeriet i Skrivelse af 21. d. M. anførte vedrørende Universitetslærernes Lønning og Pension meddele, at Ministeriets Udtalelser vil være at forstaa saaledes, at Pensionsspørgsmaalet er Staten uvedkommende, og at det er et Vilkaar for Anerkendelsen, at Aarhus Kommune, indtil anden Ordning træffes, som hidtil betaler Bidrag til den for Tiden gældende forsikringsmæssige Ordning af dette Spørgsmaal."

Fra Universitetsbestyrelsen forelaa følgende Skrivelse:

"I Skrivelse af 14. Juli f. A. anmodede Universitetsbestyrelsen Aarhus Byraad om velvilligst at tiltræde Andragende af samme Dato til Undervisningsministeriet om Anerkendelse af Undervisningen i Sprog og Historie til Skoleembedseksamen med Ret til Afholdelse af denne Eksamen i Aarhus og saaledes, at Staten skulde overtage Udgifterne ved Driften af denne Undervisning fra 1. April 1935, idet Bestyrelsen samtidig androg Byraadet om i Tiden fra 1. August 1934 til 1. April 1935 at ville belåle den Merudgift, den nye Ordning vilde kræve, hvilken Udgift var ansat til ca. 20366 Kr.

I Skrivelse af 14. Juli f. A. tiltraadte Aarhus Byraad derefter Andragendet.

Bestyrelsen tillader sig herved at fremsende Afskrift af den fra Undervisningsministeriet modtagne Skrivelse af 21. ds., hvori Ministeriet efter forudgaaende Forhandling med Finansministeriet, Folketinget og Landstingets Finansudvalg meddeler Anerkendelse af den ved Aarhus Universitet drevne Undervisning i Sprog og Historie med Skoleembedseksamen som Maal paa de derom af Københavns Universitet stillede Betingelser og saaledes, at Staten tilsiger Universitetet følgende Tilskud til Dækning af Udgifterne herved fra 1. April 1935 at vegne:

- 1) Lønning til 7 Professorer..... 63378 Kr.
 - 2) do. - 2 Docenter..... 11964 "
 - 3) Undervisningsassistenter m. fl.. . 3600"
 - 4) Opvarmning, Belysning m. v. . . 2000"
 - 5) Eksamensudgifter..... 1400"
 - 6) Undervisningsrekvisitter, Administration..... 2000"
- Ialt... 84342 Kr.

Med Hensyn til Pensionsspørgsmaalet er Skrivelsen saaledes at forstaa, at Anerkendelsen er betinget af, at Pensioneringen er Staten uvedkommende, og at Kommunen, indtil anden Ordning træffes, som hidtil betaler Bidrag til Pensionsforsikringen. - Herom henvises til vedlagte Skrivelse af 23. ds. fra Universitetsbestyrelsens Formand til Undervisningsministeriet og ligeledes vedlagte Telegram fra Departementchef Graae.

Universitetsbestyrelsen tillader sig herved under Henvisning til det saaledes fremsendte ærbødigst al andrage om det høje Byraads Samtykke til, at Lærerposterne: 7 Professorater og 2 Docenturer nu som forudsat opslaas ledige fra 1. August d. A. at regne, og at den nye Ordning altsaa træder i Kraft fra denne Dag paa de i Ministeriets Skrivelse angivne Vilkaar."

Borgmesteren meddelte, at han havde indbudt Universitetsbestyrelsens Formand, Landsretssagfører Holst-Knudsen til Mødet for at give en Redegørelse over Universitetssagens Forløb og den nu foreliggende endelige Anerkendelse af Aarhus Universitet.

Landsretssagfører Holst-Knudsen takkede Borgmesteren og Byraadet for Lejligheden til at give en Beretning om, hvor hvidt man til Dato var naaet i Universitetssagen, og hvilken Betydning den foreliggende Resolution fra Undervisningsministeriet havde for Universitetet og for Byen. Den 31. Marts 1932 havde Taleren sidst Lejlighed til at give en lignende Beretning i Byraadet om Universitetssagens Forløb indtil den Dag, og Taleren kunde i det væsentlige henvise til denne Beretning, men vilde dog i korte Træk opridse, hvad der hidtil var sket. Den i sin Tid nedsatte Universitetskommission havde tænkt sig, at Rollefordelingen mellem de forskellige Faktorer skulde være den, at Aarhus Kommune skal betale den første Universitetsbygning, og Staten overtage Driften, medens private skaffer

Kollegier til Studenterne. Men Modstand fra forskellige Sider, Tvivl om hele Sagens Berettigelse og Strid mellem Byerne i Jylland om at faa Universitetet bevirkede, at det blev umuligt at komme frem ad denne Vej. Aarhus Byraad tog da det Initiativ, der satte Sagen i Gang, idet det vedtog at bekoste et Forsøg, der skulde vise, at der var Sangbund for et Universitet, og at betale for Undervisningen i denne Prøvetid. Ved kgl. Resolution af 1928 tillod Staten, at Universitetsundervisningen i Jylland blev oprettet som selvejende Institution, der opretholdtes af Tilskud fra Kommunen og private og lededes af en Bestyrelse paa 7 Medlemmer, hvoraf Aarhus Byraad valgte de tre. Allerede inden 3 Aars Fristens Udløb, nemlig den 28. April 1931, havde det udmærkede Arbejde, der var gjort ved Universitetsundervisningen, og den Tilslutning, der var sket fra Studenternes Side, bevirket, at Lovgivningsmagten vedtog Loven om Anerkendelse af Universitetsundervisningen i Aarhus og Ydelse af Statstilskud dertil; altsaa fra 1. April 1932 begyndte Staten at deltage i Udgiften til Driften, idet den straks anerkendte Undervisningen i Filosofi og betalte Udgiften hertil for 1932 - 33 med 10000 Kr. Samtidig tog man fat paa Opførelsen af Universitetsbygningen, idet Bestyrelsen herom henvendte sig til Byraadet den 7. Juli 1932. Bygningen var budgetteret til at koste 750000 Kr., og den private Indsamling havde kun givet 640000 Kr., men alligevel tiltraadte Byraadet, at man gik i Gang med Arbejdet, og man kunde nu med Glæde konstatere, at det ad privat Vej var lykkedes at tilvejebringe hele det nødvendige Beløb, saa Bygningen kunde opføres uden Tilskud fra Kommunen. Universitetsbygningen indeholdt 3 Institutter for Kemi, Fysik og Anatomi samt Lokaler for Undervisning i Sprog og Historie, og Ny Carlsberg-Fonden skænkede 45000 Kr. til Anlæg af Universitetsparken. Den 12. September 1933 foregik Indvielsen af Bygningen og der drevs nu Undervisning i Filosofi, som Staten betalte med 10000 Kr., og Undervisning til lægevidenskabelig Forberedelseseksamen med Drift af det kemiskfysiske Institut, som Staten ogsaa betalte, indtil 31. Marts 1934 med ca. 48000 Kr., idet det kun havde været i Gang fra August Maaned. Dette Statstilskud paa tilsammen 58000 Kr. var i Aar forhøjet til 77000 Kr. Den anden Side af Undervisningen var den, som Aarhus Kommune stadig betalte, nemlig Undervisningen i de humanistiske Fag, som nu var blevet anerkendt, og som for Tiden lededes af 7 Docenter med forskellige Undervisningsassistenter. Dertil kom en Undervisning i slavisk Sprog samt i Græsk og Hebraisk for Teologer, hvilken sidste var drevet omtrent gratis ved Hjælp af lærde Teologer i Jylland. Kommunens Udgift hertil var ialt 84000 Kr. aarlig. Allerede i 1931 begyndte man at søge den Anerkendelse af den humanistiske Undervisning, som nu endelig var gennemført, og der var i den Anledning ført

mange Forhandlinger med Københavns Universitet, Undervisningsministeriet, Rigsdagen o. s. v. Men da Huset var færdigt, mente Bestyrelsen, at nu var Betingelserne til Stede i Henhold til Universitetsloven til at kræve Anerkendelsen meddelt. Der blev da indsendt Andragende, som Byraadet tiltraadte, og det gik ud paa, at Staten meddeler Anerkendelse og Eksamensret og saa overtager Driften fra 1. April 1935 at regne, idet Kommunen samtidig gav Tilsagn om at ville beløbe Forøgelsen af Driftsudgifterne indtil 1. April 1935, ca. 20000 Kr. Der blev saa ført nye Forhandlinger med Ministeriet, og Resultatet forelaa nu i Ministeriets Resolution, der var udstedt med enstemmig Tilslutning fra Folketingets og Landstingets Finansudvalg.

De Betingelser, der var opstillet i Skrivelsen fra Ministeriet, var for det første, at der tilveje bringes de nødvendige Lokaler, hvilket var sket. Dernæst var der den Betingelse fra Københavns Universitet, at der skal være en Professor i hvert Fag, hvori der afholdes Eksamen. Den Betingelse var Bestyrelsen meget glad ved, for det betød Tilslutning fra Københavns Universitet til, at Undervisningen i Aarhus ikke maa være af ringere videnskabelig Kvalitet end i København. I den Anledning fordres altsaa, at der oprettes 7 Professorater svarende til de 7 Docenturer, der i Øjeblikket fandtes, og det kræves, at Stillingerne lønnes efter samme Regler som i København, og at Lærerposterne skal opslaas ledige og besættes efter de sædvanlige Regler, altsaa den højeste videnskabelige Sagkundskabs Godkendelse af de Mænd, der ansættes. Bestyrelsen havde egentlig ikke ment, at det sidste var nødvendigt, idet alle de i Aarhus ansatte i sin Tid var udpeget af Københavns Universitet og tillige havde gjort et udmærket Arbejde i de forløbne Aar; men man var ogsaa klar over, hvorfor det blev forlangt, og vilde derfor ikke modsætte sig det. Det var ogsaa en Betingelse, at Undervisningens nærmere Genstand og Omfang svarer til Kravene ved Københavns Universitet, hvilket jo var en Selvfølge, og ligeledes at Eksaminer afholdes efter lignende Regler som i København og med lige saa betryggende Censur. Endelig var der to Betingelser, som angik Kommunen, nemlig at denne paatager sig Udgiften for Tiden indtil 1. April 1935, hvilket Byraadet jo havde givet Tilsagn om og dertil sat 20000 Kr. paa Budgettet, og at Aarhus Kommune, indtil anden Ordning træffes, som hidtil betaler Pensionsbidragene. Bestyrelsen havde hævdet, at denne Udgift hørte med til Driftsudgifterne og derfor burde medtages paa Statens Budget, men det havde ikke været muligt at faa dette gennemført. Forhaabentlig vilde man senere naa dertil, om ikke før, saa ved Lovens Revision i 1936.

Hvis man nu vilde spørge, hvad denne Ordning betyder for Aarhus og for Universitetet, saa

betød den for Universitetet det mægtige Fremskridt, at det nu faar Ret til at afholde Embedseksamen. Man havde gjort den Erfaring ved andre Universiteter, at der ikke vedblivende kan samles kvalificerede Videnskabsmænd og Studenter om en Undervisning, der kun er forberedende, og som ikke afsluttes med en Eksamen; allerede afdøde Biskop Poulsen sagde i sin Tid dette; derfor var det en Begivenhed af overordentlig Betydning for Universitetet. Ligeledes var det nu fastslaaet, at de kvalitative Krav, der skal stilles til Lærerne i Aarhus, ikke maa være ringere end i København, og at Aarhus Universitet kvalitetsmæssigt skal staa paa Højde med det københavnske, hvilket Universitetsbestyrelsen lagde megen Vægt paa. Endelig var det sandsynligt, at Ordningen vilde medføre en forøget Tilgang af Studenter, hvilket alle maatte hilse med Glæde, selv om man var baade glad og overrasket over den Tilgang, der havde været hidtil sammenlignet med andre Universiteter, idet man allerede var oppe paa et Antal af over 200 Studenter. For Byen og Borgerne var ogsaa Forøgelsen af Studenternes Antal af Betydning, ligesom de forskellige Videnskabsmænd vilde komme til at præge Byens kulturelle Liv. Det sidste havde allerede givet sig Udtryk i de mange Forelæsninger, som Universitetslærerne havde holdt med stor Tilslutning ogsaa fra Ikke-Studerer baade i og udenfor Aarhus. Dernæst betød det en Tilvækst til Byens Befolkning af den Art, som ikke var uden Betydning set med et Byraads Øjne.

Angaaende Byens nuværende og fremtidige Udgift til Universitetet, saa var denne for Tiden 84342 Kr., hvortil altsaa kom ca. 20000 Kr. yderligere indtil 1. April 1935. Efter den Tid overtog Staten Udgiften; men efter det Regnskab, Bestyrelsen havde opstillet, forudsat at den nuværende Undervisning skal opretholdes, vilde man behøve et Tilskud fra Kommunen paa ca. 36000 Kr. Statens Overtagelse af Udgifterne havde ogsaa indirekte Betydning set fra Byraadets Side. Der havde nemlig været nogen Ængstelse for, at naar Kommunen havde paataget sig en Udgift, vilde det være vanskeligt at faa Staten til bagefter at paatage sig den. Bestyrelsen havde fremsat denne Betænkelighed overfor Undervisningsminister Borgbjerg, men han havde svaret, at Loven vilde blive opfyldt efter dens Ord og Bogstav, og man maatte ogsaa erkende, at det var sket. Der kunde selvfølgelig diskuteres om enkelte Ting, f. Eks. Pensionsbidragene, men i det store og hele var det saaledes, at Staten betaler hele Driften af den lægevidenskabelige Undervisning, Filosofiundervisningen og den humanistiske Undervisning, og det viste, at selv om Byraadet yder en Haandsrækning til at oparbejde en Undervisning, behøver man ikke at frygte for, at Staten, naar den anerkender en saadan Undervisning, ikke ogsaa vil paatage sig Udgiften dertil, ikke blot et Tilskud,



men hele Driften. Det var en Svaghed ved Loven, at der kan stod, at Staten, naar Undervisningen anerkendes, kan yde Tilskud dertil; men det maatte altsaa nu forstaas saaledes, al Staten yder hele Driftsudgiften samtidig med Anerkendelsen. Det Beløb, som nu blev tilbage til Aarhus Kommune at yde, hvis man skulde opretholde den nuværende Undervisning, skulde anvendes f. Eks. til Udgivelse af acta jutlandica, et videnskabeligt Tidsskrift af stor Betydning for Universitetets hele Fremtid. Departementschef Graa var meget stemt for, at denne Udgift skulde optages paa Statens Budget, og det stod ogsaa i Undervisningsministeriets Udkast, men Finansministeren, der skulde se paa den økonomiske Side, mente ikke, at det nødvendigvis hørte med til Driften; forhaabentlig kunde det komme senere. Dernæst var der Undervisningen i forskellige Fag, som ikke var anerkendt, og endelig Pensionspræmierne. Saaledes laa Sagen altsaa i Dag.

Angaaende Fremtiden saa Bestyrelsen saaledes derpaa, at man maa ikke paa nogen Maade søge at forcere Universitetets Vækst, men vente, indtil Kravene efterhaanden melder sig, og de økonomiske Forhold bedres. Der var nu to Opgaver, som først laa for. Den ene var Opførelse af Kollegier paa Universitetspladsen, en Opgave, som Universitetssamvirket vilde søge at løse uden Udgift for Kommunen. Trods de vanskelige økonomiske Forhold var der allerede nu tegnet Bidrag til 25 Værelser, deraf 11 fra andre Kommuner. Det var glædeligt, at ogsaa Københavns Kommune havde tegnet sig for 2 Værelser, og ligeledes, at baade Haderslev, Aabenraa og Sønderborg havde tegnet sig for Bidrag til Værelser for sønderjydske Studenter, som man særlig gerne saa i Aarhus. Den anden Opgave var den, som flere Gange havde været diskuteret i Byraadet og Rigsdagen, og som ligeledes spillede en stor Rolle i Universitetskommissionens Forhandlinger, nemlig Oprettelse af et Erhvervsfakultet. Et saadant vilde betyde meget for Aarhus Universitet paa Grund af dets Forbindelse med det praktiske Liv, og fordi Danmark fuldstændig mangler et saadant, og det vilde bidrage til at give Universitetet her et Særpræg sammenlignet med det københavnske. Forhaabentlig kunde det lykkes til sin Tid at faa Støtte fra Byraadet til at begynde paa dette Arbejde; det var ikke aktuelt i Øjeblikket, men man kunde maaske komme tilbage dertil ved Behandlingen af Budgettet for 1935 -36. Bestyrelsen var dog fuldstændig klar over, at den Dag nu var kommet, hvor Aarhus Kommunes Bidrag til Universitetet maa indskrænke sig til Hjælp til Selvhjælp. Hidtil havde Kommunen væsentlig selv opretholdt Undervisningen; man begyndte med 25000 Kr. aarlig, som efterhaanden voksede til 84000 Kr., foruden ekstra 20000 Kr. Fra 1. April næste Aar vilde denne Udgift væsentlig bortfalde, og Statens Udgift vilde da beløbe sig til godt 161000 Kr. aarlig, hvilket



gav et rimeligere Forhold mellem Statens og Kommunens Ofre i Sagen. Angaaende de fremtidige Udvidelser saa Bestyrelsen saaledes derpaa, at selv om Aarhus Byraad ogsaa fremtidig vil hjælpe, laa Sagen nu saaledes, at en Udvidelse vil være af Betydning ved at aflaste Københavns Universitet og derved økonomisk fordelagtig for Staten, og derfor maatte Staten tage Haand i Hanke med. Selv om Statens Anerkendelse nu var en Slags Afslutning paa Sagen, maatte man ikke glemme, at et Universitet er en levende Organisme, hvis Vækst ikke maa standses, saafremt de Forventninger, der stilles til det, ikke skal skuffes. Universitetsbestyrelsen vilde nu bede Byraadet godkende, al man gaar i Gang med Arbejdet efter de af Ministeriet stillede Betingelser og opslaar de forskellige Stillinger. Enhver, der kendte Universitetssagens Historie, vilde vide, og det fremgik ogsaa af det, Taleren i Dag havde sagt, at det var Aarhus Byraad, der i sin Tid ved at tilbyde at betale Driften af Universitetsundervisningen de første Aar, gav det afgørende Stød til Universitetets Virkeliggørelse, og Taleren vilde derfor paa Universitetetsbestyrelsens Vegne sige Aarhus Byraad Tak for det Storsind og Fremsyn og den Offervillighed, hvormed Byraadet paatog sig de meget betydelige Udgifter til Universitetsundervisnings Drift.

Borgmesteren takkede for Redegørelsen af Universitetssagens Historie gennem Tiderne. I Dag stod man overfor den Kendsgerning, at Universitetet i Aarhus var anerkendt, og Aarhus var dermed blevet Universitetsby. Det var en stor Sag, som der var arbejdet paa i en meget lang Aarrække; mange havde været med i dette Arbejde, flere var i Tidens Løb gaaet bort uden at se det endelige Resultat, men andre var traadt til og havde ført Arbejdet videre, indtil det nu endelig var kronet med Held. Man kunde ønske, at de dygtige Forkæmpere, der var gaaet bort, maatte have oplevet at se Afslutningen paa Arbejdet; det vilde have været en stor Dag for dem. Arbejdet vidnede ogsaa om, at der i Aarhus Borgerskab havde været Energi og Udholdenhed til at fortsætte, indtil Maalet var naaet. Det var rigtigt, at Arbejdet endnu ikke var forbi; det vilde blive nødvendigt at bygge videre paa det, man nu havde, efterhaanden som Kravene meldte sig, men her maatte man haabe paa Velvilje fra Statens og Lovgivningsmagtens Side. Taleren vilde udtale Haabet om, at det Universitet, som nu var en Kendsgerning, maatte blive til Glæde og Gavn for Aarhus By og Borgere, for Jylland, ja udover hele Landet, og at man kunde vedblive i Aarhus at faa Studenter fra alle Landets Egne. Ligeledes maatte man haabe, at det Arbejde, der var begyndt her, maatte fortsættes i det samme gode Spor som hidtil. Angaaende det økonomiske Spørgsmaal for Kommunen, saa var der for indeværende Aar budgetteret 84000 Kr. til Universitetet, og det var vedtaget at efterbevilge 20000 Kr., saafremt man fik Eksamensretten til næste Aar. Det

var nu sket, og de 20000 Kr. var altsaa sikret for Universitetet. Taleren vilde samtidig anbefale, at man i Henhold til Betingelserne gaar med til at opslaa de 7 Professorater og 2 Docenturer; det var næppe Meningen, at der skal ske større Personforskydninger; det var en Betingelse, der var stillet for Anerkendelsen, men forhaabentlig lykkedes det at beholde de nuværende Lærerkrafter. Taleren antog, Byraadet var enig om at efterbevilge de 20366 Kr. i Henhold til Ministeriets Skrivelse, og vilde saa slutte med at udtale Byraadets Tak til Landsretssagfører Holst-Knudsen for den afgivne Beretning. (Tilslutning!).

Indstillingen tiltraadtes.

Uddrag fra byrådsmødet den 17. maj 1934 - side 10

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 52-1934)

Andragende fra Universitets-Samvirket om Bevilling af Tilskud.

Budgetudvalget indstiller, at de paa Konto XXV 6 k opførte Beløb paa henholdsvis 3000 Kr. og 1000 Kr. anvises saaledes: Sidstnævnte Beløb, 1000 Kr., udbetales straks, og af de 3000 Kr. anvises Halvdelen til Udbetaling nu og Halvdelen den 1. Oktober d. A.

Indstillingen vedtoges.

Uddrag fra byrådsmødet den 27. september 1934 - side 5

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 52-1934)

Skrivelse fra Aarhus Universitet angaaende Byraadets Repræsentation i Udvalget angaaende Oprettelse af et Erhvervsfakultet.

Fra Landsretssagfører Holst-Knudsen forelaa følgende af Universitetsbestyrelsen tiltraadte Forslag:

" Forslag til

Universitetsbestyrelsen i Aarhus til en Sammenkaldelse af et Udvalg, der skal fremkomme med en Betænkning og Plan til et Erhvervsfakultet i Aarhus, I Universitetslovens § 5 hedder



det: "Saafremt der udover den i Henhold til de foranstaaende §§ drevne Undervisning ønskes givet anden videnskabelig Undervisning, kan saadan Undervisning etableres og opretholdes, forsaavidt der dertil fra anden Side stilles de fornødne Midler til Raadighed, og forsaavidt Undervisningsministeriet efter Forhandling med Københavns Universitet kan godkende Undervisningens videnskabelige Karakter."

Et Erhvervsfakultet bør efter min Mening som Fundament have en videnskabelig Eksamen, til hvilken der skal studeres, f. Eks. 3 Aar, og som skal ende med en Embedseksamen, der navnlig skal være beregnet paa Uddannelsen af Handelsskolelærere samt af saadanne Handelsstuderende og Organisationsmænd, der ønsker en fuldstændig videnskabelig Uddannelse.

Omkring denne Stamme bør der opbygges Kursuser afkortere Varighed, men dog af lødige Karakter for andre af Erhvervenes Folk, for Organisationers Sekretærer og øvrige Medarbejdere og eventuelt for deres Ledere, for Journalister, for kommunale Mænd, f. Eks. Ledere af kommunale Kontorer, der ønsker nogen videnskabelig Uddannelse o. s. v.

Til Udarbejdelse af en endelig Plan for disse Kursuser maa der formentlig søges Samarbejde med en ret vid Kreds af Repræsentanter for de forskellige Erhverv og Organisationer, maaske ogsaa for Købstadforeningen, men jeg foreslaar, at man i første Omgang og for at have et Grundlag for disse Forhandlinger begynder med at søge udarbejdet en Plan, der kan danne Grundlag for Forhandlingerne, og at man hertil indskrænker sig til at indbyde lokale Kræfter og den nødvendige Sagkundskab.

Jeg foreslaar derfor, at man nedsætter et Udvalg af følgende:

- 1) Hele Universitetsbestyrelsen.
- 2) Lærerforsamlingen opfordres til yderligere at udpege 2 á 3 Repræsentanter til Udvalget.
- 3) Aarhus Byraad og Universitets Samvirket opfordres til yderligere at lade sig repræsentere i Udvalget af de Medlemmer, de maatte ønske.
- 4) Følgende Repræsentanter for den aarhusianske Handelsstand indbydes:

Direktør Juncker, Aarhus Oliemølle.

Direktør Hansen, Jydsk Tekstilfabrikker.

Direktør Axel Kier, A/S Otto Mønsted.

Grosserer Hans Carl Broge.

Bankdirektør Andersen, Aarhus Privatbank.

Formanden for Aarhus Handelsforening: Konsul Barnow

og eventuelt endnu et af Handelsforeningen udpeget Medlem.

5) Statens Tilsynsførende med Handelsskolerne, Direktør Osvald Larsen og Forstander Henningsen, Den jydsk Handelshøjskole, indbydes.

6) Endelig indbydes som sagkyndige for Københavns Universitet, Professorerne Arup og Sindballe og Dr. Jørgen Pedersen.

Jeg foreslaar derhos, at der indkaldes til et Møde omkring 1. Oktober. - Forinden dette Møde vilde jeg foreslaa, at Medlemmerne faar tilsendt Afskrift af Professor Arups og Direktør Lausens Indstilling vedrørende et Handelsfakultet i Universitetskommissionens Betænkning, Afskrift af et Forslag, der i sin Tid er afgivet af et Udvalg nedsat af Universitetssamvirket, Afskrift af en af Docent Albert Olsen udarbejdet Betænkning vedrørende bestaaende Erhvervsfakulteter og lignende i Udlandet.

Paa Mødet foreslaar jeg, at man først anmoder Docent Albert Olsen og Direktør Juncker samt eventuelt Professor Ohlin, Stockholm, om at holde Foredrag til Oplysning for Udvalgets Medlemmer om Sagen.

Jeg foreslaar derhos, at Bestyrelsen beder Direktør Juncker fungere som Udvalgets Formand, og at der paa Mødet efter en almindelig Diskussion om Udvalgets Arbejde nedsættes et Arbejdsudvalg af Sagkyndige, som f. Eks. inden 1. December skulde udarbejde et Forslag, der kunde danne Grundlag for det samlede Udvalgs Forhandlinger.

Jeg skal bemærke, at jeg har forelagt Direktør Juncker dette Forslag, med hvilket han har erklæret sig enig, og at Udvalgets Arbejde ikke vil medføre nogen Udgift for Universitetet eller Samvirket, idet vi til Bestridelse af Udgifterne dels har de 2000 Kr. fra Tuborgfondet og dels gennem Direktør Juncker har faaet Løfte om eventuelt yderligere Tilskud.

Saafermt De er enig i dette mit Forslag og i, at jeg bemyndiges til at udstede Indbydelser overensstemmende hermed, beder jeg Dem tilstille mig et Par Ord herom snarest belejligt.

Skulde De finde det rigtigst, at der afholdes et Møde om Sagen til Behandling af Forslaget, hører jeg ogsaa gerne fra Dem herom."

Budgetudvalget indstiller, at Antallet af Byraadets Repræsentanter forøges med een.

Borgmesteren forelagde Sagen og henstillede at vælge et Medlem til foruden Bestyrelsens Repræsentanter at tiltræde Udvalget.

Holger Eriksen foreslog at vælge Stecher-Christensen.

Stecher-Christensen valgtes.

Uddrag fra byrådsmødet den 4. oktober 1934 - side 3

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 52-1934)

Skrivelse fra Universitetssamvirket med Planer for Opførelse af et Studenterkollegium.

Følgende Skrivelse forelaa:

"Herved tillader vi os at meddele det højtærede Byraad, at Universitetsbestyrelsen og Universitetssamvirkets Bestyrelse paa et Møde den 28. September d. A. har vedtaget at opføre det første af de planlagte Studenterkollegier paa Universitetsgrunden, idet de fornødne Midler til Opførelsen er indsamlet af det af Universitetsamvirket nedsatte Udvalg.

Vi tillader os hoslagt at fremsende til Byraadets Godkendelse de paa det nævnte Møde enstemmigt vedtagne Planer, idet vi tillader os at anmode om, at det højtærede Byraad vil behandle Sagen snarest belejligt."

Borgmesteren forelagde Sagen. Det var Meningens foreløbig at opføre en Bygning med 48 Værelser samt Bolig for en Professor. Planen var ikke forbundet med nogen Udgift for Aarhus Kommune.

Indstillingen tiltraadles.

Uddrag fra byrådsmødet den 10. januar 1935 - side 5

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 52-1934)

Forslag fra Tandlæge Ravnslund om Oprettelse af en Tandlægeskole i Aarhus.



Fra Universitetsbestyrelsen forelægger en Erklæring om, at man ikke mener, at Universitetet for Tiden kan gå ind for denne Opgave.

Erklæringen tiltrædtes.

